

Original Article

Open Access

Designing, Implementing and Evaluating the Training Sessions of the Reading Club for Undergraduate Students in Audiology

Parisa Heidari^{1*} , Ghassem Mohammdd Khani² , Farzaneh Fatahi²

Nematollah Rouhbakhsh² , Sara Heidari³

1. Department of Audiology, School of Rehabilitation Sciences, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran
2. Department of Audiology, School of Rehabilitation Sciences, Tehran University of Medical Sciences, Tehran, Iran
3. Ph.D. Student of Medical Education, Medical Education Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

Received: 2024/06/19

Accepted: 2024/12/21

Keywords:

Academic progress
Audiology
Reading
Reference Books
Students

***Corresponding author:**

Parisa Heidari, Department of
Audiology, School of
Rehabilitation Sciences, Ahvaz
Jundishapur University of
Medical Sciences, Ahvaz, Iran
hdr.parisa@gmail.com

ABSTRACT

Introduction: Due to the importance of reading reference books in learning and fully understanding academic concepts, this study aimed to assess the changes in the knowledge level of undergraduate audiology students at Tehran University of Medical Sciences, Iran, through book reading sessions.

Methods: In this developmental study, book reading sessions were designed and implemented based on the five-stage Analysis, Design, Development, Implementation, and Evaluation (ADDIE) model. Three chapters from the *Handbook of Clinical Audiology* were studied over eight two-hour weekly sessions on the Skyroom platform. A knowledge assessment questionnaire was completed by students before and after each chapter. Additionally, students filled out a satisfaction form at the end of each session. Data analysis was performed using descriptive statistics and the Wilcoxon test.

Results: Ten out of 22 fifth-semester Undergraduate Students in Audiology participated in the present study. A comparison of students' pre- and post-session scores using the Wilcoxon test indicated a significant difference in their scores for all three chapters studied: Chapter One ($P=0.005$), Chapter Two ($P=0.004$), and Chapter Three ($P=0.004$). The mean difference in students' knowledge scores (out of 5 points) before and after the reading sessions was 2.9, 3.2, and 3.5 for the first, second, and third chapters, respectively. The overall mean satisfaction score for the book reading sessions was 4.7 ± 0.48 out of 5.

Conclusion: The present study demonstrated that book reading sessions significantly enhanced students' foundational knowledge of the topics covered in all three chapters of the audiology reference book. Additionally, students expressed a high level of satisfaction with these sessions. Therefore, this method can encourage students to read reference books.

How to Cite This Article: Heidari P, Mohammdd Khani Gh, Fatahi F, Rouhbakhsh N, Heidari S. Designing, Implementing and Evaluating the Training Sessions of the Reading Club for Undergraduate Students in Audiology. *Res Med Edu*. 2025;17 (1):47-54.

 [10.32592/rmegums.17.1.47](https://doi.org/10.32592/rmegums.17.1.47)

Copyright © 2025 Research In Medical Education, and Guilan University of Medical Sciences.

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.
License (<https://creativecommons.org/mission/by-nc/4.0/>)

طراحی، اجرا و ارزشیابی جلسات آموزشی باشگاه کتابخوانی برای دانشجویان کارشناسی شنوایی شناسی

پریسا حیدری^{۱*}، قاسم محمدخانی^۲، فرزانه فتّاحی^۲، نعمت‌الله روح‌بخش^۲، سارا حیدری^۳

۱. گروه شنوایی شناسی، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز، اهواز، ایران

۲. گروه شنوایی شناسی، دانشکده علوم توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران

۳. دانشجوی دکتری تخصصی آموزش پزشکی، مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

تاریخچه:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۳/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۰۱

کلیدواژه‌ها:

پیشرفت تحصیل

دانشجویان

شنوایی شناسی

کتابخوانی

کتاب مرجع

*نویسنده مسئول:

پریسا حیدری، گروه شنوایی

شناسی، دانشکده علوم توانبخشی،

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور

اهواز، ایران

hdr.parisa@gmail.com

چکیده

مقدمه: با توجه به اهمیت خواندن کتاب‌های مرجع در یادگیری و فهم کامل مفاهیم درسی، مطالعه حاضر با هدف ارزیابی تغییر سطح دانش دانشجویان مقطع کارشناسی رشته شنوایی شناسی دانشگاه علوم پزشکی تهران از طریق برگزاری جلسات کتابخوانی انجام شده است.

روش‌ها: در این مطالعه توسعه‌ای، جلسات کتابخوانی براساس مدل پنج مرحله‌ای ADDIE طراحی و اجرا شد. در این جلسات، سه فصل از کتاب *Handbook of clinical Audiology* در هشت جلسه دوساعته در طول هشت هفته در بستر اسکای روم مطالعه شد. پرسش‌نامه ارزیابی دانش قبل و بعد از برگزاری جلسات کتابخوانی در قبل و بعد از مطالعه هر فصل توسط دانشجویان تکمیل گردید. همچنین دانشجویان در پایان هر جلسه فرم رضایتمندی از جلسات را تکمیل کردند. جهت تحلیل داده‌ها، از آمار توصیفی و آزمون ویلکاکسون استفاده شد.

یافته‌ها: در این مطالعه ۱۰ نفر از ۲۲ دانشجوی کارشناسی شنوایی شناسی ترم پنج شرکت کردند. مقایسه نمرات قبل و بعد از جلسات کتابخوانی دانشجویان با استفاده از آزمون ویلکاکسون، تفاوت معناداری را در نمرات آن‌ها در هر سه فصل خوانده شده یک ($P=0/005$)، دو ($P=0/004$)، سه ($P=0/004$) کتاب نشان داد. میانگین اختلاف نمرات دانش دانشجویان قبل و بعد از جلسات کتابخوانی (از ۵ نمره) در فصل اول، دوم و سوم به ترتیب برابر با ۲/۹، ۳/۲ و ۳/۵ به دست آمد. نمره رضایتمندی کلی دانشجویان از جلسات کتابخوانی به صورت میانگین برابر با $0/48 \pm 4/7$ از ۵ نمره به دست آمد.

نتیجه‌گیری: مطالعه حاضر نشان داد که پس از برگزاری جلسات کتابخوانی، دانش زمینه‌ای دانشجویان از مباحث مربوط به هر سه فصل کتاب مرجع شنوایی شناسی به صورت معناداری افزایش می‌یابد و دانشجویان به صورت کلی رضایتمندی زیادی را نسبت به برگزاری جلسات کتابخوانی نشان دادند. بنابراین می‌توان از این روش برای تشویق دانشجویان به خواندن کتاب‌های مرجع استفاده کرد.

مقدمه

کتاب‌های مرجع نوع خاصی از کتاب‌ها هستند که به طور ویژه و به صورت آکادمیک و نظام‌مند برای دانشجویان طراحی می‌شوند (۱). اساتید در انتخاب کتاب‌های مرجع که دارای محتوای مفید برای دانشجویان باشند، دقت بالایی دارند. اگرچه اکثر آن‌ها بیان می‌کنند که دانشجویان به میزان حداکثر پتانسیل خود از این کتاب‌ها استفاده نمی‌کنند و بعضی از دانشجویان تنها بر یادگیری از طریق سخنرانی اساتید تکیه می‌کنند. همچنین باوجود سودمندی کتاب‌های مرجع، تحقیقات نشان می‌دهند که دانشجویان معمولاً نسبت به خواندن کتاب‌های مرجع تمایلی ندارند (۲). مطالعه‌ای نشان داد که تنها ۱۷ درصد دانشجویان همه بخش‌هایی که باید مطالعه کنند را مورد مطالعه قرار می‌دهند (۳). برای این عدم تمایل، علت‌های مختلفی شامل هزینه بالا بودن قیمت کتاب‌های مرجع، عدم علاقه‌مندی دانشجویان به کتاب خواندن، نداشتن علاقه به موضوع کتاب و تنبلی گزارش شده است (۴). در نتیجه، محققان بسیاری درصدد شناسایی راه‌هایی برای افزایش خواندن کتاب‌های مرجع توسط دانشجویان هستند (۵). برخی پیشنهاد می‌کنند که فعالیت‌هایی مانند

کتاب‌های مرجع نوع خاصی از کتاب‌ها هستند که به طور ویژه و به صورت آکادمیک و نظام‌مند برای دانشجویان طراحی می‌شوند (۱). اساتید در انتخاب کتاب‌های مرجع که دارای محتوای مفید برای دانشجویان باشند، دقت بالایی دارند. اگرچه اکثر آن‌ها بیان می‌کنند که دانشجویان به میزان حداکثر پتانسیل خود از این کتاب‌ها استفاده نمی‌کنند و بعضی از دانشجویان تنها بر یادگیری از طریق سخنرانی اساتید تکیه می‌کنند. همچنین باوجود سودمندی کتاب‌های مرجع، تحقیقات نشان می‌دهند که دانشجویان معمولاً نسبت به خواندن کتاب‌های مرجع تمایلی ندارند (۲). مطالعه‌ای نشان داد که تنها ۱۷ درصد دانشجویان همه بخش‌هایی که باید مطالعه کنند را مورد مطالعه قرار می‌دهند (۳). برای این عدم تمایل، علت‌های مختلفی شامل هزینه بالا بودن قیمت کتاب‌های مرجع، عدم علاقه‌مندی دانشجویان به کتاب خواندن، نداشتن علاقه به موضوع کتاب و تنبلی گزارش شده است (۴). در نتیجه، محققان بسیاری درصدد شناسایی راه‌هایی برای افزایش خواندن کتاب‌های مرجع توسط دانشجویان هستند (۵). برخی پیشنهاد می‌کنند که فعالیت‌هایی مانند

این زمینه در رشته شنوایی شناسی انجام شده است. کتاب‌های مرجع رشته شنوایی شناسی به زبان انگلیسی نوشته شده است و دانشجویان به صورت مکرر به سختی خواندن این کتاب‌ها اشاره کرده‌اند. بنابراین، مطالعه حاضر با هدف ارزیابی تغییر سطح دانش و مهارت‌های دانشجویان مقطع کارشناسی پیوسته رشته شنوایی شناسی از طریق برگزاری جلسات کتابخوانی انجام شده است.

روش‌ها

در این مطالعه توسعه‌ای، به منظور طراحی و اجرای جلسات کتابخوانی از مدل ADDIE استفاده شد که عمومی‌ترین مدلی است که فرایند طراحی آموزشی با رویکرد سیستمی را ترسیم می‌کند (۱۶). این مدل شامل پنج مرحله است که نام مدل نیز از حرف اول هر یک از مراحل گرفته شده است: تجزیه و تحلیل (Analyze)، طراحی (Design)، توسعه (Develop)، اجرا (Implement) و ارزیابی (Evaluate).

تجزیه و تحلیل

در این مرحله، اطلاعات کافی و دقیق جهت تصمیم‌گیری درباره طراحی و تدوین برنامه آموزشی جمع‌آوری و نیازهای واقعی آموزشی تعیین شدند. برای تحلیل نیازهای آموزشی، از مصاحبه با اساتید و دانشجویان استفاده شد. عناصر تحلیل شده شامل موارد زیر بودند:

- **تحلیل نیازهای آموزشی:** در این مرحله، مصاحبه‌های شفاهی نیمه ساختارمند با دانشجویان مقطع کارشناسی رشته شنوایی شناسی و اساتید این رشته انجام شد. در این مصاحبه‌ها از دانشجویان سؤالاتی نظیر اینکه به چه میزان کتاب‌های مرجع را مطالعه می‌کنند، کدام یک از کتاب‌های مرجع را بیشتر از بقیه مطالعه می‌کنند، به مطالعه کدام یک از کتاب‌های مرجع نیاز بیشتری دارند و دلایل مطالعه کم کتاب‌های مرجع چه چیزی هست، پرسیده شد. از اساتید سؤالاتی نظیر اینکه به نظر شما مطالعه کدام یک از کتاب‌های مرجع برای دانشجویان اهمیت بیشتری دارد، موانع دانشجویان در مطالعه کتاب‌های مرجع از نظر شما چیست و راهکارهای شما برای افزایش علاقه دانشجویان به مطالعه کتاب‌های مرجع چیست، پرسیده شد.

سپس کارگروهی متشکل از نمایندگانی از اعضای هیئت علمی و دانشجویان گروه شنوایی شناسی، متخصصان آموزش پزشکی و کارشناسان مربوط تشکیل گردید و چگونگی ارائه درس

آزمون‌هایی که بر خواندن کتاب متمرکز هستند، می‌توانند به دانشجویان کمک کنند تا ارتباط بین مطالعه کتاب و موفقیت در آزمون را درک کنند (۶). اما تکیه بر استراتژی‌های این چنینی یک سؤال را مطرح می‌کند که آیا دانشجویان کتاب را برای موفقیت در آزمون مطالعه می‌کنند (یادگیری سطحی) یا اینکه آن‌ها به صورت عمیقی درگیر محتوا می‌شوند؟ (یادگیری عمیق). یادگیری سطحی با به خاطر سپردن محتوا ارتباط دارد، درحالی که یادگیری عمیق بر مفاهیم و اصول پایه‌ای تمرکز می‌کند. یادگیری عمیق بیشتر در دانشجویانی رخ می‌دهد که نسبت به محتوای درسی احساس علاقه، اهمیت و لذت دارند و دنبال راه حل برای چالش‌ها هستند. براساس تحقیقات انجام شده، دانشجویان این نوع از احساسات را بدون اجبار به شرکت در امتحان یا انجام تمرین همراه با مطالعه کتاب تجربه می‌کنند (۷).

از طرف دیگر، اگر دانشجویان مطالب درسی را از کتاب مطالعه نکنند، شکاف‌هایی در فهم دقیق مفاهیم درسی ایجاد می‌شود (۳). این مسئله باعث می‌شود که به روش‌های افزایش انگیزه دانشجویان در خواندن کتاب‌های مرجع اهمیت دهیم. این روش‌ها باید مقرون به صرفه باشند و به کارگیری آن‌ها برای دانشجویان راحت و جذاب باشد تا به یادگیری بهتر آن‌ها کمک شود (۸). یکی از روش‌های پیشنهادی برای افزایش انگیزه و مشارکت دانشجویان برای خواندن کتاب‌های مرجع، استفاده از باشگاه کتاب است که یک روش آموزشی مبتنی بر یادگیرنده است (۹). باشگاه کتاب فضایی را فراهم می‌کند که دانشجویان می‌توانند تفسیر خود از کتاب را با دانش قبلی خود ترکیب کنند و سپس مفاهیم را با هم‌کلاسی‌ها و هم‌رشته‌ای‌های خود به اشتراک بگذارند. مطالعات نشان داده‌اند که بحث و گفت‌وگو درباره موضوع خاص، کلاس درس را از حالت استادمحور به دانشجومحور تبدیل می‌کند، درحالی که هم‌زمان درک دانشجو از متن، تفکر انتقادی و استدلال را نیز افزایش می‌دهد (۱۰). علاوه بر این، مشارکت دانشجویان در گروه‌های کتابخوانی این اجازه را می‌دهد که صدای همه دانشجویان شنیده شود (۱۱). از مزایای دیگر باشگاه کتاب، کمک به افزایش شکل‌گیری روابط بین دانشجویان، توجه به زوایای مختلف یک مبحث و افزایش رغبت برای خواندن کتاب‌های مرجع در رشته خاص است (۱۲). ارزش استفاده از باشگاه کتابخوانی به عنوان یک ابزار مؤثر در رشته‌هایی از جمله دانشجویان پرستاری، داروسازی و پزشکی نشان داده شده است (۱۳-۱۵). اما مطالعات کمی در

شد تا هر کدام یک پارگراف از کتاب را بخوانند و سپس آنچه را که متوجه شدند، توضیح دهند و در نهایت در صورتی که سؤال یا ابهامی پیش می‌آمد، توسط استاد اداره‌کننده جلسه بررسی و پاسخ داده می‌شد.

توسعه

به‌منظور ارزیابی رضایتمندی دانشجویان و دانش آنان، آیت‌های پرسش‌نامه منطبق بر اهداف برنامه و همچنین از طریق مرور متون تدوین شد. به‌منظور بررسی روایی محتوایی پرسش‌نامه به شکل کیفی، پرسش‌نامه در اختیار ۵ نفر از اساتید شنوایی‌شناسی و دو نفر از اساتید آموزش پزشکی قرار داده و از ایشان درخواست شد تا نظر خود را درخصوص اهمیت آیت‌های درج‌شده و نیاز به اصلاح، حذف و اضافه کردن گویه‌ها به‌صورت کیفی درج کنند. علاوه‌براین، برای بررسی روایی محتوایی به شکل کمی، نسبت روایی محتوا (CVR) و شاخص روایی محتوا (CVI) به ترتیب برای بررسی ضرورت و مرتبط بودن گویه‌های پرسش‌نامه محاسبه شد. نتایج نشان داد که میانگین CVR برای گویه‌های پرسش‌نامه برابر با ۰/۷۱ و میانگین CVI برابر با ۰/۸۵ بود که نشان‌دهنده سطح قابل‌قبول روایی محتوایی است.

همچنین روایی صوری پرسش‌نامه از طریق انجام مصاحبه شناختی با ۷ نفر از دانشجویان شنوایی‌شناسی بررسی شد. در این فرایند، از دانشجویان درخواست شد که آیت‌های پرسش‌نامه را با صدای بلند مطالعه و درک خود را از هر گویه بیان کنند. به‌علاوه، نظرات آن‌ها درخصوص وضوح یا ابهام در گویه‌ها دریافت و برای اصلاحات نهایی استفاده شد.

اجرا

برنامه آموزشی برای دانشجویان رشته شنوایی‌شناسی براساس موارد طراحی‌شده اجرا شد. معیار ورود دانشجویان، اشتغال به تحصیل آن‌ها در مقطع کارشناسی‌ترم پنج رشته شنوایی‌شناسی بود. شرکت در برنامه باشگاه کتابخوانی به‌صورت اختیاری بود و به‌منظور شرکت دانشجویان فراخوان ثبت‌نام در برنامه درج شد. با توجه به نظرسنجی انجام‌شده از دانشجویان، سه فصل از کتاب *Handbook of Clinical Audiology* شامل فصل ۳، ۴ و ۵ انتخاب شد. بنابراین، این سه فصل در هشت جلسه در هشت هفته (در طول یک ترم تحصیلی) مطالعه شدند. جلسات در بستر اسکای‌روم و هر جلسه به مدت دو ساعت برگزار شد. معیارهای خروج از

منطبق بر نیازهای دانشجویان گروه هدف به بحث و تبادل نظر گذاشته شد.

- **تحلیل مخاطب:** افرادی که موردآموزش قرار گرفتند، شامل دانشجویان کارشناسی رشته شنوایی‌شناسی بودند. از آنجایی که واحدهای درسی ارائه‌شده برای دانشجویان سال اول به مفاهیم پایه رشته شنوایی‌شناسی می‌پردازد و تعداد واحدهای درسی گذرانده‌شده توسط این دانشجویان بسیاری از مفاهیم رشته را پوشش نداده است، دانشجویان سال اول وارد برنامه باشگاه کتابخوانی نشدند. از طرفی، دانشجویان سال آخر به دلیل نزدیک بودن به زمان فارغ‌التحصیلی، نیز وارد برنامه نشدند. بنابراین، این جلسات برای دانشجویان ترم پنجم که شامل ۲۲ نفر بودند، برگزار شدند. از آنجایی که شرکت در جلسات کاملاً داوطلبانه بود، ۱۰ نفر از ۲۲ نفر به‌صورت داوطلبانه در تمامی جلسات شرکت کردند.

- **تحلیل منابع:** برای مشخص کردن اینکه در باشگاه کتابخوانی کدام یک از کتاب‌های مرجع رشته شنوایی‌شناسی خوانده شود، به‌صورت شفاهی از ۱۰ نفر از دانشجویان رتبه برتر کارشناسی رشته شنوایی‌شناسی (سه نفر دانشجوی ترم سه، سه نفر دانشجوی ترم پنج و چهار نفر دانشجوی ترم هفت) و اساتید علاقه‌مند و باتجربه این رشته، نیازسنجی انجام شد. در ادامه برای مشخص کردن اینکه در باشگاه کتاب کدام یک از فصل‌های کتاب بررسی شود، پرسش‌نامه‌ای به‌صورت الکترونیک در اختیار دانشجویان قرار داده شد. در این پرسش‌نامه نام فصل‌های کتاب درج شد و دانشجویان در مقیاس رتبه‌ای لیکرت (۱ به معنی نیاز خیلی کم به آموزش این فصل و ۵ به معنی نیاز خیلی زیاد به آموزش این فصل) به فصول مختلف کتاب امتیاز دادند.

طراحی

با توجه به اینکه دانشجویان تجربه کافی برای شرکت در جلسات مجازی به دست آورده‌اند، برای سهولت در هماهنگی و مشارکت دانشجویان، جلسات به‌صورت مجازی در بستر اسکای‌روم برگزار شدند. یک جلسه توجیهی برای توضیح درباره کتاب و فصولی که در برنامه پوشش داده می‌شدند، نحوه برگزاری جلسات، نحوه مشارکت دانشجویان، زمان و دوره برگزاری جلسات و پلتفرم برگزاری تشکیل شد. همچنین در صورتی که دانشجویان ابهام یا سؤالی درمورد نحوه برگزاری جلسات داشتند، به سؤالات آن‌ها پاسخ داده می‌شد و پیشنهادهای آن‌ها بررسی می‌شد. از شرکت‌کنندگان خواسته

و به آن‌ها اطمینان داده شد که شرکت در جلسات اجباری نیست و داده‌های حاصل از این مطالعه کاملاً محرمانه خواهد بود. درنهایت، تمامی شرکت‌کنندگان در جلسات کتابخوانی فرم رضایتمندی و پرسشنامه دانش را تکمیل کردند.

یافته‌ها

در این مطالعه ۱۰ نفر از ۲۲ دانشجوی ترم پنج مقطع کارشناسی رشته شنوایی‌شناسی شامل ۷ زن (۷۰ درصد) و ۳ (۳۰ درصد) مرد به‌طور داوطلبانه در همه جلسات شرکت کردند.

میانگین نمرات آزمون پیش از برگزاری و پس از برگزاری جلسات کتابخوانی هرکدام از سه فصل کتاب در جدول ۱ نشان داده شده است. مقایسه نمرات قبل و بعد از جلسات کتابخوانی با استفاده از آزمون ویلکاکسون تفاوت معناداری را در هر سه فصل خوانده‌شده یک ($P=0/005$)، دو ($P=0/004$)، سه ($P=0/004$) کتاب نشان داد (جدول ۱). میانگین اختلاف نمرات آزمون قبل و بعد از خواندن کتاب (از ۵ نمره) در فصل اول، دوم و سوم کتاب به ترتیب برابر با ۲/۹، ۳/۲ و ۳/۵ به دست آمد.

میانگین نمره رضایتمندی کلی دانشجویان از جلسات کتابخوانی برابر با $4/48 \pm 4/7$ (از ۵ نمره) به دست آمد. نتایج مربوط به پرسش‌نامه رضایتمندی از جلسات کتابخوانی در جدول ۲ نشان داده شده است. همان‌طور که ملاحظه می‌شود، اکثریت دانشجویان رضایتمندی بالایی از جلسات کتابخوانی را گزارش کردند.

مطالعه شامل عدم تمایل به ادامه شرکت در جلسات و عدم شرکت در تمامی جلسات برگزارشده بود. برای پیشگیری از تداخل جلسات با کلاس‌های آموزشی، جلسات در روز پنج‌شنبه برگزار شدند. از دانشجویان شرکت‌کننده خواسته می‌شد تا متن کتاب را پاراگراف به پاراگراف بخوانند و سپس آن را توضیح دهند. همه ۱۰ دانشجو در خواندن متن کتاب مشارکت داشتند و در صورت نیاز، استادی که اداره جلسه را برعهده داشت، توضیحات بیشتر را برای دانشجویان ارائه می‌داد. در انتها نیز به سؤالات و ابهامات دانشجویان توسط استاد پاسخ داده می‌شد.

ارزشیابی

پس از اتمام هر جلسه، لینک پرسش‌نامه‌ای شامل ۱۰ گویه در قالب گوگل فرم در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت تا رضایتمندی خود را از آن جلسه در قالب مقیاس لیکرت ۵ درجه‌ای (کاملاً مخالفم = ۱، مخالفم = ۲، نه مخالف، نه موافق = ۳، موافقم = ۴، کاملاً موافقم = ۵) مشخص کنند. در راستای بررسی تأثیر جلسات بر دانش دانشجویان، قبل از شروع هر فصل از کتاب و همچنین در پایان آن، ۱۰ پرسش نیمه‌نمره‌ای (دامنه ممکن: ۰ تا ۵) از مفاهیم آن فصل به‌صورت چهارگزینه‌ای در قالب گوگل فرم برای دانشجویان ارسال شد تا تأثیر استفاده از این روش بر میزان دانش دانشجویان از مفاهیم آن فصل بررسی شود. سؤالات آزمون قبل از مطالعه فصول کتاب از نظر ویژگی‌های محتوایی و هدف آموزشی با سؤالات بعد از مطالعه برابر بودند. هدف از اجرای مطالعه برای کلیه دانشجویان توضیح داده شده

جدول ۱: میانگین نمرات آزمون پیش و پس از برگزاری جلسات کتابخوانی از ۵ نمره (n: ۱۰)

فصل	زمان	میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر	اختلاف میانگین	z	P
فصل اول	قبل	۱/۹	۱/۱۹	۰	۴	۲/۹	۲/۸۳	۰/۰۰۵
	بعد	۴/۸	۰/۴۲	۴	۵			
فصل دوم	قبل	۱/۶	۰/۸۴	۰	۳	۳/۲	۲/۸۴	۰/۰۰۴
	بعد	۴/۸	۰/۴۲	۴	۵			
فصل سوم	قبل	۱/۳	۰/۶۷	۰	۲	۳/۵	۲/۸۷	۰/۰۰۴
	بعد	۴/۸	۰/۴۲	۴	۵			

مقادیر P براساس آزمون ویلکاکسون است.

جدول ۲: فراوانی و درصد گویه‌های پرسش‌نامه رضایتمندی از جلسات کتابخوانی (۱۰: ۱)

ردیف	سؤالات پرسش‌نامه	فراوانی (درصد)			
		کاملاً مخالفم	مخالفم	نه مخالف، نه موافق	کاملاً موافقم
۱	نحوه اطلاع‌رسانی جلسات	(۰) ۰	(۰) ۰	(۰) ۰	(۸) ۸
۲	نظم برگزاری جلسات	(۰) ۰	(۰) ۰	(۰) ۰	(۷) ۷
۳	مدیریت جلسات و استفاده مناسب از زمان	(۰) ۰	(۰) ۰	(۰) ۰	(۶) ۶
۴	تناسب ساعت جلسات با محتوای ارائه‌شده	(۰) ۰	(۰) ۰	(۰) ۰	(۶) ۶
۵	میزان افزایش اطلاعات شما	(۰) ۰	(۰) ۰	(۱) ۱	(۳) ۳
۶	تناسب محتوای جلسات با نیاز آموزشی شما	(۰) ۰	(۰) ۰	(۱) ۱	(۴) ۴
۷	جذابیت جلسات جهت استمرار حضور شرکت‌کنندگان	(۰) ۰	(۰) ۰	(۱) ۱	(۳) ۳
۸	آمادگی مدرس در پاسخ‌گویی به ابهامات و سؤالات شرکت‌کنندگان	(۰) ۰	(۰) ۰	(۰) ۰	(۱) ۱
۹	نحوه برخورد مدرس با شرکت‌کنندگان	(۰) ۰	(۰) ۰	(۰) ۰	(۱) ۱
۱۰	ارزیابی کلی از جلسات آموزشی ارائه‌شده	(۰) ۰	(۰) ۰	(۰) ۰	(۳) ۳

بحث

مطالعه حاضر نشان داد که دانش زمینه ای دانشجویان از مباحث مربوط به هر فصل کتاب مرجع شنوایی‌شناسی ذکرشده پس از برگزاری جلسات کتابخوانی به‌صورت معناداری افزایش یافت. این یافته با مطالعات گذشته همخوانی دارد. به‌عنوان مثال، هو (HO) و همکاران در سال ۲۰۲۱ در کشور آمریکا مطالعه‌ای را با هدف ارزیابی اثربخشی باشگاه کتاب انجام دادند. آن‌ها گروه‌های مباحثه علمی را در قالب باشگاه کتاب شامل اعضای هیئت علمی و دانشجویان پزشکی تشکیل دادند (شش گروه ۹ تا ۱۳ نفر) و جلساتی را به‌صورت ماهانه و در مدت ۸ ماه برگزار کردند. مقایسه نمرات قبل و بعد از جلسات نشان داد که پس از شرکت در باشگاه کتاب، میزان دانش دانشجویان و آگاهی آن‌ها نسبت به علایق حرفه‌ای و مهارت‌هایشان بیشتر شد. همچنین، اعضای هیئت علمی درک بهتری نسبت به میزان دانش و مهارت‌های دانشجویان خود داشتند و ارتباط بهتری بین اساتید و دانشجویان شکل گرفت. نویسندگان نتیجه گرفتند که برگزاری جلسات باشگاه کتاب برای هر دو گروه دانشجویان و اساتید فواید بارزی دارد (۱۷). همچنین، در مطالعه‌ای که بر روی دانشجویان داروسازی با هدف آموزش بیماری‌های مزمن انجام شد، ارزیابی پیش و پس از جلسات تفاوت بارزی را در نمرات دانشجویان نشان داد. علاوه‌براین، دانشجویان گزارش کردند که این دوره در پیشرفت آن‌ها به‌عنوان داروساز کمک کننده بوده و آن‌ها را به یادگیری موضوعات جدید تشویق و به آن‌ها در بازنگری نگرش‌های خود کمک کرده است. نویسندگان نتیجه گرفتند که باشگاه کتاب به دانشجویان در درک تجارب بیماران کمک می‌کند (۱۸).

علاوه‌براین، نتایج مطالعه حاضر نشان داد که رضایتمندی دانشجویان نسبت به نحوه اطلاع‌رسانی، نظم در برگزاری، مدیریت جلسات و استفاده مناسب از زمان، تناسب ساعت جلسات با محتوای ارائه‌شده، میزان افزایش اطلاعات آن‌ها، تناسب محتوای جلسات با نیاز آموزشی آن‌ها، جذابیت جلسات جهت استمرار حضور شرکت‌کنندگان، آمادگی مدرس در پاسخ‌گویی به ابهامات و سؤالات شرکت‌کنندگان و نحوه برخورد مدرس با شرکت‌کنندگان نسبتاً بالا بود. همچنین دانشجویان به‌صورت کلی رضایتمندی زیادی را نسبت به برگزاری جلسات کتابخوانی نشان دادند. سایر مطالعات نیز یافته‌های مشابهی نشان داده‌اند. به‌عنوان مثال، جردن (Jordan) و همکاران در سال ۲۰۲۰ در کشور آمریکا مطالعه‌ای را با هدف ارزیابی اثربخشی باشگاه کتاب مجازی برای اینترنت‌های پزشکی انجام دادند. دانشجویان پس از شرکت در جلسات کتابخوانی، پرسش‌نامه‌ای را در مقیاس رتبه‌ای لیکرت و سؤالاتی را به‌صورت بازپاسخ تکمیل کردند. از میان ۱۵ اینترنتی که در جلسات شرکت کرده بودند، ۸۰ درصد آن‌ها پرسش‌نامه را تکمیل کردند. حدود ۸۳ درصد آن‌ها موافق یا کاملاً موافق بودند که باشگاه کتابخوانی به آن‌ها اهمیت توسعه و پیشرفت حرفه‌ای را نشان داده و کمک کرده است تا دانش حرفه‌ای و شخصی خود را بسنجند. همچنین، سبب شده است که مهارت‌های ارتباطی خود را بهبود بخشند و استراتژی‌هایی را برای حل چالش‌های پیش‌رو بیاموزند. نویسندگان مطالعه ذکرشده نتیجه گرفتند که می‌توان روش باشگاه کتاب را در سایر رشته‌های پزشکی نیز به کار برد (۱۹). مطالعه‌ای دیگر که با محوریت آموزش در دانشجویان داروسازی انجام شد، نشان داد که حدود ۸۶ درصد از شرکت‌کنندگان از برگزاری جلسات باشگاه کتاب رضایت داشتند. شرکت‌کنندگان گزارش کردند که به نظرشان در

سه فصل کتاب مرجع شنوایی‌شناسی پس از برگزاری جلسات کتابخوانی به صورت معناداری افزایش می‌یابد. همچنین، دانشجویان به صورت کلی رضایتمندی زیادی را نسبت به برگزاری جلسات کتابخوانی نشان دادند. بنابراین می‌توان از این روش برای تشویق دانشجویان به خواندن کتاب‌های مرجع رشته شنوایی‌شناسی استفاده کرد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

اجرای این طرح با موافقت گروه آموزشی شنوایی‌شناسی و معاونت آموزشی دانشکده توان‌بخشی دانشگاه علوم پزشکی تهران و با کد اخلاق IR.TUMS.FNM.REC.1401.086 انجام شده است.

حمایت مالی

این مطالعه با حمایت مالی مرکز تحقیقات و توسعه آموزش دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شده است.

مشارکت نویسندگان

مفهوم‌سازی و طراحی مطالعه: پریسا حیدری، قاسم محمدخانی؛ جمع‌آوری، تحلیل و تفسیر داده‌ها: پریسا حیدری، فرزانه فتاحی؛ تهیه پیش‌نویس دست‌نوشته: پریسا حیدری، سارا حیدری؛ تحلیل آماری: پریسا حیدری؛ نظارت بر مطالعه: قاسم محمدخانی، نعمت‌الله روح‌بخش

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

استفاده از هوش مصنوعی در فرآیند نگارش

نویسندگان اعلام می‌دارند که در فرآیند نگارش این مقاله از هیچ‌گونه فناوری‌های هوش مصنوعی برای تولید محتوا، ایده، تجزیه و تحلیل و سایر موارد استفاده نشده است.

قدردانی

نویسندگان مقاله مراتب تشکر و قدردانی خود را از تمامی شرکت‌کنندگان در این مطالعه اعلام می‌کنند.

باشگاه کتاب مشارکت و درگیری بیشتری نسبت به روش‌های آموزشی سنتی وجود داشت و این‌طور نتیجه‌گیری شد که برگزاری جلسات کتابخوانی برای اعضای هیئت علمی یک روش لذت‌بخش و درگیرکننده برای توسعه دانش و مهارت‌های آنان خواهد بود (۱۴).

از آنجایی که شرکت در جلسات کتابخوانی کاملاً داوطلبانه بود، یکی از محدودیت‌های این مطالعه، مشارکت کم دانشجویان در جلسات کتابخوانی بود. برای حل این مشکل، اطلاع‌رسانی در قالب پوسترهای جذاب برای دانشجویان انجام شد و زمان برگزاری جلسات براساس برنامه کلاس‌های دانشجویان به صورتی تعیین گردید که تاحد امکان جلسات کتابخوانی با کلاس‌های دیگر دانشجویان تداخل نداشته باشد. در هر حال، وقتی افراد به صورت داوطلبانه وارد مطالعه می‌شوند، ممکن است نتایج به دلیل سوگیری در انتخاب افراد مورد مطالعه دقت کافی نداشته باشند؛ زیرا ممکن است داوطلبان ویژگی‌های خاصی داشته باشند که با جمعیت کلی تفاوت داشته باشد. براساس جست‌وجوی محققان این مطالعه، استفاده از روش باشگاه کتابخوانی برای اولین بار در رشته شنوایی‌شناسی در کشور ایران انجام شده است و شرکت‌کنندگان در این مطالعه به صورت داوطلبانه برای مطالعه بیشتر در جلسات شرکت می‌کردند. این رویکرد نه تنها فرصتی برای ارتقای سطح علمی دانشجویان در کنار دروس ارائه شده در هر ترم تحصیلی فراهم می‌آورد، بلکه به آن‌ها کمک می‌کند تا درک عمیق‌تری از مفاهیم شنوایی‌شناسی پیدا کنند. همچنین، سبب می‌شود که با شیوه خواندن کتاب‌های مرجع که به زبان انگلیسی هستند، آشنا شوند. این شیوه نوآورانه می‌تواند به عنوان یک مدل آموزشی در آینده برای سایر رشته‌های علوم پزشکی و دانشگاه‌ها نیز مورد استفاده قرار گیرد و به گسترش فرهنگ مطالعه کتاب‌های مرجع کمک کند.

نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که پس از برگزاری جلسات کتابخوانی، دانش زمینه دانشجویان از مباحث مربوط به هر

References

1. Stambaugh JE, Quinn Trank C. Not so simple: integrating new research into textbooks. *Academy of Management Learning & Education* 2010;9(4):663-681. [[DOI:10.5465/AMLE.2010.56659883](https://doi.org/10.5465/AMLE.2010.56659883)]
2. Juban RL, Lopez TB. An exploration of textbook reading behaviors. *J Educ Business* 2013;88(6):325-331. [[DOI:10.1080/08832323.2012.721023](https://doi.org/10.1080/08832323.2012.721023)]
3. Schneider A. Can plot improve pedagogy? Novel textbooks give it a try. *Chronicle of Higher Educ* 2001;47(35):A12-A4. [[Link](#)]
4. Hoeft ME. Why university students don't read: what professors can do to increase compliance. *Int J Scholarship Teach Learn* 2012;6(2). [[DOI:10.20429/ijstl.2012.060212](https://doi.org/10.20429/ijstl.2012.060212)]

5. Burchfield CM, Sappington J. Compliance with required reading assignments. *Teach Psychol*. 2000;27(1):58-60. [[Link](#)]
6. Henderson C, Rosenthal A. Reading questions: encouraging students to read the text before coming to class; 2006. [[Link](#)]
7. Biggs J, Tang C, Kennedy G. *Teaching for quality learning at university 5e*: McGraw-Hill Education; 2022. [[Link](#)]
8. Rockinson-Szapkiw AJ, Wendt J, Lunde R. Electronic versus print textbooks: The influence of textbook format on university students' self-regulated learning strategies, motivation, and text anxiety. *Am J Distance Educ* 2013;27(3):179-188. [[DOI:10.1080/08923647.2013.796230](#)]
9. Hensley L, Sayers R, Brady A, Cutshall J. Supporting autonomy, competence, and relatedness in a learning-to-learn course: College students' insights into effective instruction. *Teach Psychol* 2021;48(3):236-247. [[DOI:10.1177/0098628320977270](#)]
10. Murphy PK, Wilkinson IA, Soter AO, Hennessey MN, Alexander JF. Examining the effects of classroom discussion on students' comprehension of text: A meta-analysis. *J Educ psychol* 2009;101(3):740-764. [[DOI:10.1037/a0015576](#)]
11. Johnson H. "To stand up and say something": "girls only" literature circles at the middle level. *New Advocate* 2000;13(4):375-389. [[Link](#)]
12. Kan C, Harrison S, Robinson B, Barnes A, Chisolm MS, Conlan L. How we developed a trainee-led book group as a supplementary education tool for psychiatric training in the 21st century. *Med Teach* 2015;37(9):803-806. [[DOI: 10.3109/0142159X.2014.970629](#)]
13. Gupta A, Cory J, Goldberg MJ. Book clubs in residents' education. *Acad Med* 2000;75(1):2-3. [[DOI: 10.1097/00001888-200001000-00003](#)]
14. Zagar M, Sampognaro L, Robertson C, Craft G. A description and opinions of a longitudinal book club for comprehensive pharmacy faculty development. *Curr Pharm Teach Learn* 2019;11(9):909-914. [[DOI: 10.1016/j.cptl.2019.05.005](#)]
15. Greenawald DA, Adams TM. School nurse book clubs: an innovative strategy for lifelong learning. *J Sch Nurs* 2008;24(2):61-65. [[DOI: 10.1177/10598405080240020201](#)]
16. Johnson-Barlow EM, Lehnen C. A scoping review of the application of systematic instructional design and instructional design models by academic librarians. *J Acad Librarianship* 2021;47(5):102382. [[DOI:10.1016/j.acalib.2021.102382](#)]
17. Ho J, Smith S, Oakley E, Vanderford NL. The use of a book club to promote biomedical trainee professional development. *Heliyon* 2021;8(1):e08675. [[DOI: 10.1016/j.heliyon.2021.e08675](#)]
18. Plake KS. Book club elective to facilitate student learning of the patient experience with chronic disease. *Am J Pharm Educ* 2010;74(3):37. [[DOI: 10.5688/aj740337](#)]
19. Jordan J, Bavolek RA, Dyne PL, Richard CE, Villa S, Wheaton N. A virtual book club for professional development in emergency medicine. *Western J Emerg Med* 2021;22(1):108-114. [[DOI: 10.5811/westjem.2020.11.49066](#)]